

Forslag

til

Lov om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder.

Fremsat den 4. februar 1965 af *ministeren for offentlige arbejder*.

§ 1. Når almenvellet kræver det, kan ministeren for offentlige arbejder iværksætte eller, for så vidt angår ikke-statslige anlæg, tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom til:

- a. jernbaneanlæg, herunder anlæg til sikring og regulering af færdslen ved krydsninger mellem veje og jernbaner,
- b. dige- og kystsikringsanlæg for statens regning,
- c. offentlige havneanlæg,
- d. telekommunikationsanlæg, der udføres af staten eller et koncessioneret selskab,
- e. lageranlæg, pumpestationer og rørledninger for flydende brændsel og drivmidler, når produkterne skal tilføres lageret gennem en fast forbindelse med dansk havneområde, og anlægget udføres af staten eller en offentlig havn,
- f. anlæg for rutebildrift,
- g. bygninger for postvæsenet.

Stk. 2. Ekspropriation i henhold til bestemmelsen i stk. 1 kan ske til nyanlæg, til udvidelse og ændring af bestående anlæg, til sikring af sådanne anlægs fortsatte beståen, til nødvendige supplerende foranstaltninger, til fyldtagning samt af hensyn til udnyttelse, betjening, sikring, synlighed og drift på hensigtsmæssig måde af nævnte anlæg, herunder f. eks. til etablering af fornødne adgangsveje, fyrilinjer, oplagspladser, garager, værksteder, tjenesteboliger, administrationsbygninger, signaler og sikringsanlæg.

Min. f. off. arb. j. nr. E. 550-01.

§ 2. Til forebyggelse af, at der på jernbaner samler sig snedriver, kan vedkommende jernbanestyrelse lade opstille flyttelige sneskærme eller træffe lignende midlertidige foranstaltninger. Skader, der herved forvoldes på de pågældende eller andre ejendomme, erstattes.

Stk. 2. Ved gennemførelsen af de i stk. 1 nævnte foranstaltninger finder loven om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom ikke anvendelse. I mangel af mindelig overenskomst om erstatningens størrelse fastsættes erstatningen dog efter denne lovs regler. Ministeren for offentlige arbejder fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden herved.

Stk. 3. Den, der med forsæt beskadiger eller uberettiget flytter opstillede sneskærme eller lignende sneværn, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

§ 3. En ekspropriationskommission, der er nedsat i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, kan træffe beslutning om lukning af overkørsler over eller af adgang til jernbanestrækninger, selv om der ikke i forbindelse hermed foretages ekspropriation med henblik på en afløsningsforanstaltning. Eventuelle erstatningsspørgsmål afgøres efter de i nævnte lov fastsatte regler.

§ 4. Loven træder i kraft den 1. april 1965.

§ 5. Følgende bestemmelser ophæves:

- a) lov af 15. maj 1868 om afgivelse af grus m. m. til jernbaners vedligeholdelse, lov nr. 57 af 12. april 1889 om grundafståelse ved udvidelse af statsbanerne samt om erstatning af tab i anledning af sneskærme, lov nr. 166 af 18. december 1897 om grundafståelse ved udvidelse af private jernbaner, lov nr. 165 af 1. maj 1923 om bemyndigelse for ministeren for offentlige arbejder til foretagelse af visse ekspropriationer, § 1, lov nr. 125 af 7. maj 1937 om bemyndigelse til foretagelse af visse ekspropriationer m. v., § 2, lov nr. 223 af 1. maj 1941 om bemyndigelse til foretagelse af visse ekspropriationer m. v., § 2, lov nr. 156 af 26. marts 1943 om bemyndigelse til foretagelse af visse ekspropriationer m. v., § 3, lovanordning nr. 192 af 31. maj 1944 om bemyndigelse til foretagelse af visse

- ekspropriationer m. v., § 2, jfr. lov nr. 319 af 5. juli 1945, og lov nr. 345 af 14. juni 1946 om bemyndigelse til foretagelse af visse ekspropriationer m. v., § 2, b) lov nr. 223 af 1. maj 1941 om bemyndigelse til foretagelse af visse ekspropriationer m. v., § 6, c) lov nr. 46 af 13. april 1894 om grundafståelse ved udvidelser af statens havneanlæg, lov nr. 111 af 11. april 1916 om grundafståelse ved udvidelser af havneanlæg og lov nr. 131 af 28. april 1934 om grundafståelse ved udvidelse af Københavns havn, d) lov nr. 84 af 11. maj 1897 om telegrafer og telefoner, § 10, e) lov nr. 91 af 30. marts 1961 om foretagelse af visse ekspropriationer m. v., § 4.

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Den af ministeriet for offentlige arbejder nedsatte kommission til gennemgang af ekspropriationslovgivningen indstillede i sin i maj 1963 afgivne 1. betænkning (nr. 330/1963),

at der gennemførtes en lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom,

at vejbestyrelseslovens omkostningsregler ændredes, og

at der gennemførtes en lov om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder.

De to første punkter i indstillingen er fulgt ved gennemførelsen af lov nr. 186 af 4. juni 1964 om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom og lov nr. 185 af 4. juni 1964 om ændringer i lov om bestyrelsen af de offentlige veje.

Ministeriet fandt det rettest at afvente gennemførelsen af førstnævnte lov, før man fremkom med forslag om den i kommissionsindstillingens 3. punkt omhandlede lov om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder. Et sådant forslag, der bygger på det i betænkningens 7. afsnit indeholdte lovudkast, forelægges hermed. Nogle redaktionelle ændringer er foretaget. Realitetsafviselser er omtalt i det følgende.

Lovforslaget samler sådanne bestemmelser, som praktiske og ordensmæssige hensyn tilsiger samlet på ét sted. Herved kan en række ældre love og spredte lovbestemmelser ophæves. Endvidere afløser forslaget de bestemmelser, som går igen år for år i den årlige ekspropriationslov under ministeriet for offentlige arbejders ressort, se senest lov nr. 78 af 20. marts 1964 om foretagelse af visse ekspropriationer m. v.

Derimod har det ikke været tilsigtet at samle alle ekspropriationsbestemmelser i love, henhørende under ministeriet for offentlige arbejder, f. eks. er vejanlæg, stærkstrømsanlæg samt dige- og kystsikringsanlæg, der ikke fuldtud udføres for statens regning, ikke medtaget.

De årlige ekspropriationslove indeholdt fra tid til anden bestemmelser, der afgav hjemmel for ekspropriation til (hyppigt mindre) bestemte anlæg, som ikke kan henføres til de i dette lovforslag opregnede anlægsgrupper. Når den årligt tilbagevendende lov afløses, når der i fremtiden fremsættes særlige lovforslag, når det viser sig nødvendigt at søge et anlæg, der ikke omfattes af den permanente lov, gennemført ved hjælp af ekspropriation.

Til de enkelte paragraffer bemærkes:

Til § 1.

Paragraffen omhandler både statsanlæg og ikke-statsanlæg. Er der tale om et statsanlæg, skal der naturligvis foreligge fornødent bevillingsmæssigt grundlag for vedkommende anlægs gennemførelse, før ekspropriation kan ske. Ved ikke-statsanlæg betyder den valgte formulering, at ministeren for offentlige arbejder i det enkelte tilfælde skal tilslutte sig, at vedkommende anlæg gennemføres i kraft af ekspropriation. Omvendt er det klart, at ministeren ikke kan iværksætte ekspropriation til ikke-statsanlæg uden forudgående andragende derom fra vedkommende styrelse (privatbane, havnebestyrelse, telefonselskab, rutebilselskab o. s. v.).

Litreringen i § 1, stk. 1, og i § 5 korresponderer således, at det under et givet litra i § 5 er angivet, hvilke lovbestemmelser, der afløses af det tilsvarende litra i § 1, stk. 1, idet dog de i § 5, litra a, opførte jernbanelove, nr. 57 af 12. april 1889 og nr. 166 af 18. december 1897, til dels dækkes af lovforslagets § 2.

Til de enkelte litra i § 1, stk. 1, bemærkes:

Til litra a. Lovforslaget omfatter i modsætning til kommissionsudkastet også privatbaneanlæg. Den gamle lov nr. 166 af 18. december 1897 om grundafståelse ved udvidelse af private jernbaner, §§ 1-3, kan herved ophæves, hvilket af ordensmæssige grunde må anses for ønskeligt.

Til litra c. Der foreslås givet en almindelig adgang til ekspropriation til offentlige havneanlæg. 3 ældre, indbyrdes varierende love kan herved ophæves. Bestemmelsen omfatter Københavns havn, statshavne, havne, der er undergivet ministeriet for offentlige arbejders økonomiske tilsyn, samt i øvrigt sådanne havne, der er offentligt tilgængelige for besejling, og for hvilke besejlingen reguleres gennem et af ministeriet udfærdiget ordensreglement.

Til litra f. Der har ikke tidligere været givet en almindelig ekspropriationshjemmel til anlæg for rutebiltrafik. Derimod afgiver visse bestemmelser i bygningslovgivningen formentlig grundlag for, at en kommune eksproprierer til sådanne anlæg. Den skete udvikling i den kollektive trafik gør det

naturligt, at anlæg for rutebiltrafik i denne henseende sidestilles med jernbaneanlæg, hvilket foreslås. I modsætning til kommissionsudkastet er lovforslagets regel ikke begrænset til statsbanernes rutebiltrafik.

Til litra g. Der har ej heller tidligere været givet en almindelig ekspropriationshjemmel til bygninger for postvæsenet, og en sådan hjemmel indeholdes ikke i kommissionsudkastet.

Hidtil har man som foran nævnt i påkommende tilfælde kunnet søge en specialbestemmelse optaget i den årlige ekspropriationslov, men da den foreslåede lovgivning jo netop skulle overflødiggøre denne årlige lov, anser generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet det for nødvendigt, at der tilvejebringes en ekspropriationsadgang som foreslået under litra g. For tiden gælder der en tilsvarende almindelig ekspropriationsadgang med hensyn til højere almenskoler og bygninger for rets-, politi- og fængselsvæsenet.

Bestemmelsen i § 1, stk. 2, er en — ikke udtømmende — uddybning af bestemmelsen i § 1, stk. 1.

Til § 2.

Bestemmelserne i § 2 findes ikke i kommissionsudkastet. Det er anset for praktisk at medtage disse regler i dette lovforslag, idet de to gamle jernbanelove, nr. 57 af 12. april 1889 og nr. 166 af 18. december 1897, dermed helt kan ophæves.

Til § 3.

Reglen er i overensstemmelse med fast praksis, men da § 1 i lov nr. 165 af 1. maj 1923, hvorpå praksis delvis støtter sig, nu ophæves, er det anset for rigtigt at give en udtrykkelig regel herom.

Til § 4.

Da den nu gældende årlige ekspropriationslov, lov nr. 78 af 20. marts 1964 om foretagelse af visse ekspropriationer m. v., udløber med finansåret, og de heri indeholdte bestemmelser dækkes af lovforslaget, foreslås loven sat i kraft den 1. april 1965.

Til § 5.

Paragraffen opregner de lovbestemmelser, der kan ophæves, når lovforslaget gennemføres.